

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет стоматології та фармацевції
Кафедра загальної та клінічної фармакології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПАТОФІЗІОЛОГІЯ ХВОРОБ ЦІВІЛІЗАЦІЇ

Галузь знань
Спеціальність
Назва освітньої програми
Рівень вищої освіти

22 Охорона здоров'я
226 Фармація, промислова фармація
Фармація, промислова фармація
другий (магістерський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний телефон	E-mail
Малиновський Володимир Олександрович к.б.н., доцент, доцент кафедри загальної та клінічної фармакології	+380954089767	vmalinovskii@meta.ua
Пекліна Галина Петрівна, д. мед. наук, професор, зав. кафедри загальної та клінічної фармакології	0503908002	omi@mgu.edu.ua
Сторінка курсу у Moodle: https://moodle.mgu.edu.ua/		

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Патофізіологія хвороб цивілізації – формує у студентів здатність інтерпретувати причини, механізми розвитку та прояви найбільш поширених захворювань цивілізації, аналізувати, робити висновки щодо причин і механізмів функціональних, метаболічних, структурних порушень органів та систем організму при цих захворюваннях; забезпечує фундаментальну підготовку та набуття практичних навичок для наступної професійної діяльності провізора.

Предметом вивчення дисципліни є загальні закономірності функціонування організму хворої людини, котрі виникають на рівні клітин, органів, систем і організму хворого в цілому; що визначають механізми резистентності та передхвороби, виникнення і перебіг окремих хвороб цивілізації та їх наслідків.

Метою викладання навчальної дисципліни є вивчення причин та умов виникнення найпоширеніших хвороб цивілізації і визначення провідних механізмів їх розвитку та окремих проявів на різних рівнях організації живих об'єктів – від молекулярного рівня до організму в цілому.

Передумови для вивчення дисципліни Патофізіології хвороб цивілізації: базується на розумінні студентами основних положень і знань з анатомії, гістології, біологічної фізики, неорганічної, органічної та біологічної хімії, біології, нормальної фізіології, патологічної фізіології, мікробіології та інтегрується з цими дисциплінами.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Патофізіологія хвороб цивілізації» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та критично осмислювати й вирішувати практичні проблеми у професійній фармацевтичній та/або дослідницько-інноваційній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та їх обґрунтованість до фахової та нефахової аудиторії.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК. 1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК. 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, приймати обґрунтовані рішення.

ЗК. 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК. 7. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК. 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися іноземними мовами (переважно англійською) на рівні, що забезпечує ефективну професійну діяльність.

ЗК. 10. Здатність до вибору стратегії спілкування, працювати автономно, в команді та з експертами з інших галузей знань та видів економічної діяльності, мати навички міжособистісної взаємодії.

ЗК. 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 1. Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширених захворювань, попередження небезпечних інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань, а також з метою сприяння своєчасному виявленню та підтриманню прихильності до лікування цих захворювань згідно з їхніми медико-біологічними характеристиками та мікробіологічними особливостями.

Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

ФК. 3. Здатність визначати перспективні напрямки та завдання фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я та соціальні пріоритети у забезпеченні населення лікарськими засобами для реалізації доступної і ефективної фармакотерапії та профілактики захворювань населення.

ФК. 4. Здатність визначати потреби галузі охорони здоров'я з метою розробки та виробництва життєво необхідних, доступних, якісних, ефективних та безпечних лікарських засобів.

ФК. 5. Здатність забезпечувати нормативні вимоги у галузі охорони здоров'я щодо державного регулювання обігу лікарських засобів впродовж усіх стадій життєвого циклу.

ФК 6. Здатність забезпечувати раціональне застосування рецептурних та безрецептурних лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту згідно з фізико-хімічними, фармакологічними характеристиками, біохімічними, патофізіологічними особливостями конкретного захворювання та фармакотерапевтичними схемами його лікування.

ФК 13. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.

ФК 14. Здатність розробляти та застосовувати організаційні заходи, що реалізуються на фармацевтичному підприємстві, з метою гарантії відповідності якості лікарських засобів їхньому призначенню.

ФК 15. Здатність до управління інтегрованими системами якості на фармацевтичному підприємстві (QA, GMP, ISO тощо).

ФК 18. Здатність до виконання регуляторних заходів щодо ліцензування, інспектування, реєстрації, сертифікації та фармаконагляду лікарських засобів та запобігання обігу фальсифікованої продукції.

ФК 20. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України, міжнародні та європейські стандарти, вимоги належних практик у фармації.

Навчальна дисципліна **Патофізіологія хвороб цивілізації** забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (РН)**, передбачених освітньою програмою:

ПРН 1. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРН 2. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.

ПРН 3. Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності.

ПРН 4. Використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових завдань професійної діяльності.

ПРН 5. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахуванням суспільних і виробничих інтересів.

ПРН 6. Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.

ПРН 13. Проводити санітарно-просвітницьку роботу у фаховій діяльності при виникненні спалахів інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань.

ПРН 24. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

ПРН 35. Проводити санітарно-просвітницьку роботу у фаховій діяльності при виникненні спалахів інфекційних захворювань.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання: хвороби цивілізації, їх особливості і вплив на хворого; причини, механізми, найважливіші прояви і наслідки основних захворювань цивілізації; основні принципи профілактики і терапії цих захворювань; основні перспективні напрями розвитку патологічної фізіології. вивчити причини, механізми виникнення, розвитку, перебігу та наслідків основних хвороб цивілізації; з'ясувати порушення процесів життєдіяльності і можливості впливу на них при виникненні хвороб цивілізації; створити базу, яка визначає професійну

компетентність і загальну ерудицію спеціалістів.

Уміння: вирішувати ситуаційні задачі із визначенням причинних факторів, факторів ризику, головної ланки патогенезу, стадій розвитку, механізмів розвитку клінічних проявів, варіантів завершення, принципів надання медичної допомоги при найпоширеніших захворюваннях цивілізації; схематично відображати механізми патогенезу та клінічні прояви при захворюваннях цивілізації; аналізувати в патогенезі причинно-наслідкові порушення, патологічні і пристосувально-компенсаторні реакції, місцеве і загальне, специфічне і неспецифічне, знаходити провідну ланку патогенезу; визначати принципи лікування хвороб цивілізації вирішувати ситуаційні задачі із визначенням причинних факторів, факторів ризику, головної ланки патогенезу, стадій розвитку, механізмів розвитку клінічних проявів, варіантів завершення, принципів надання медичної допомоги при найпоширеніших захворюваннях цивілізації; схематично відображати механізми патогенезу та клінічні прояви при захворюваннях цивілізації;

Навички: методи визначення індексу маси тіла та встановлення стадії ожиріння; методами визначення глюкози та ацетону в сечі; навичками визначення функціональних показників серцево-судинної системи (пульс, артеріальний тиск). аналізувати в патогенезі причинно-наслідкові порушення, патологічні і пристосувально-компенсаторні реакції, місцеве і загальне, специфічне і неспецифічне, знаходити провідну ланку патогенезу; визначати принципи лікування хвороб цивілізації.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	14/12	28/12	78/96	4/4	8/8	вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	усього	денна форма			усього	Заочна форма		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Поняття «хвороби цивілізації». Характеристика хвороб цивілізації та причини їх розвитку. Характеристика основних факторів ризику, особливості їх розвитку та взаємодії.	14	2	2	10	14	2	2	10
Тема 2. Метаболічний синдром.	16	2	4	10	14	2	2	10
Тема 3. Хвороби цивілізації: ожиріння та харчові адикції.	14	2	2	10	14	2	2	10
Тема 4. Хвороби залежної поведінки та види психічної залежності.	16	2	4	10	14	2	2	10
Тема 5. Хвороби цивілізації та соціальні токсиканти.	16	2	4	10	12	2		10
Тема 6. Хвороби цивілізації та психічне здоров'я. Синдром хронічної	16	2	4	10	12		2	10

ВТОМИ.								
Тема 7. Ятрогенні захворювання.	12		2	10	10			10
Тема 8. Імунодепресивні стани. СНІД.	4		2	2	10			10
Тема 9. Інфекції, що передаються статевим шляхом.	8	2	2	4	10			10
Тема 10. Інфекційні хвороби. Прояви, діагностика, лікування. Епідемії. Бактеріальні захворювання та їх профілактика. Хвороби, викликані вірусами та їх профілактика.	4		2	2	10	2	2	6
Усього годин	120	14	28	78	120	12	12	96
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЗАЛІК								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Поняття «хвороби цивілізації». Характеристика хвороб цивілізації та причини їх розвитку. Характеристика основних факторів ризику, особливості їх розвитку та взаємодії. «Хвороби цивілізації», «соціально значимі хвороби» та «соціально зумовлені хвороби». Особливості їх розвитку в нашій країні. Періоди розвитку хвороби і їх характеристика. Варіанти завершення хвороби та їх характеристика. Спосіб життя та чинники ризику розвитку патологічних станів глобального характеру. Еволюція хвороби. Особливості життєдіяльності сучасної людини. Визначення поняття «хвороби цивілізації». Основні нозологічні форми хвороб цивілізації. Науково-технічний прогрес і соціальні зміни як патогенетичні фактори розвитку хвороб цивілізації. Патогенетична роль гіподинамії і порушень харчування в розвитку деяких хвороб цивілізації. Екологічні фактори та їх значення у виникненні і розвитку захворювань цивілізації.	2	2
2	Тема 2. Метаболічний синдром. Метаболічний синдром: історія вивчення та визначення поняття. Інсулінорезистентність та її роль у розвитку метаболічного синдрому.	2	2

	Аліментарне ожиріння абдомінального типу і метаболічний синдром. Дисліпідемія як прояв метаболічного синдрому.		
3	Тема 3. Хвороби цивілізації: ожиріння та харчові адикції. Порушення жирового та вуглеводного обміну. Ожиріння: визначення поняття, класифікації. Етіологія і патогенез окремих форм ожиріння. Медичні проблеми, пов'язані з ожирінням. Інші порушення харчової поведінки (анорексія, булімія, розлад «Binge-Eating») Основні принципи раціонального харчування. Роль факторів авіаційного та космічного польоту у розвитку «хвороб цивілізації». Вплив невагомості та прискорення на організм людини. Порушення обміну вітамінів та мікроелементів. Роль нераціонального харчування у виникненні гіповітамінозів. Роль лікарських засобів у порушенні обміну вітамінів та мікроелементів.	4	2
4	Тема 4. Хвороби залежної поведінки та види психічної залежності. Сучасні уявлення про залежну поведінку. Причини та механізми формування нехімічних форм адикції. Гемблінг - патологічна схильність до азартних ігор. Інтернет-залежність та інші технологічні адикції. Соціальні мережі – хвороба ХХІ століття. Сексуальна адикція. Поняття про стрес. Адаптаційний синдром: стадії розвитку та їх характеристика. Поняття про «хвороби адаптації». Порушення сенсорної функції нервової системи: причини, прояви.	2	2
5	Тема 5. Хвороби цивілізації та соціальні токсиканти. Хімічні форми залежної поведінки. Негативний вплив паління на організм людини. Наркоманії та токсикоманії. Етіологія, патогенез, види. Етіологія та патогенез алкоголізму. Патогенетичні аспекти алкоголізму, наркоманії, токсикоманії. Спосіб життя та чинники ризику розвитку патологічних станів глобального характеру. Медико-екологічні наслідки шкідливих звичок людини (тютюнопаління, вживання алкоголю, наркотиків тощо).	4	2
6	Тема 6. Хвороби цивілізації та психічне здоров'я. Синдром хронічної втоми. Поняття про психічне здоров'я. Критерії і фактори, що визначають психічне здоров'я. Депресія. Синдром хронічної втоми (синдром менеджера). Історія, прояви, лікування. Патофізіологія нервової системи. Неврози, механізми виникнення. Психогенні розлади в умовах бойових дій. Вплив механічних ушкоджень під час надмірного психологічного навантаження. Вплив цивілізації на психічний стан людини.	4	

	<p>Взаємозв'язок соматичних та психоневрологічних захворювань.</p> <p>Проблема психоемоційного напруження, втоми, перенапруження.</p> <p>Баланс емоційного напруження. Критерії втоми, перенапруження.</p> <p>Фактори виробничої втоми (інтелектуалізація, комп'ютеризація, інформаційне перевантаження, інтенсифікація тощо).</p> <p>Хвороби, обумовлені особливостями способу життя. Хибний динамічний стереотип.</p> <p>Хвороби, викликані впливом психологічних та соціально-екологічних факторів.</p> <p>Клінічна картина, результати фізикальних та лабораторних методів дослідження, лікування, профілактика.</p>		
7	<p>Тема 7. Ятрогенні захворювання.</p> <p>Поняття про «ятрогенії». Фактори розвитку ятрогеній. Класифікація ятрогеній. Лікарська хвороба як наслідок нерационального застосування лікарських засобів. Роль провізора у профілактиці лікарської хвороби. Побічні дії лікарських препаратів.</p>	4	2
8	<p>Тема 8. Імунодепресивні стани. СНІД.</p> <p>Первинні гуморальні імунодефіцити: види, загальна характеристика.</p> <p>Первинні клітинні імунодефіцити: види, загальна характеристика.</p> <p>Первинні комбіновані імунодефіцити: види, загальна характеристика.</p> <p>СНІД: причини, патогенез.</p> <p>Патофізіологічна характеристика періодів ВІЛ-інфекції.</p> <p>Типові клінічні прояви.</p> <p>Принципи профілактики і терапії.</p>	2	
9	<p>Тема 9. Інфекції, що передаються статевим шляхом.</p> <p>Уявлення про інфекційні хвороби, що передаються переважно статевим шляхом, їх класифікація. Джерела та шляхи поширення.</p> <p>"Класичні" венеричні хвороби - сифіліс та гонорея.</p> <p>Інфекції, що передаються статевим шляхом, з переважним ураженням статевих органів (хламідіоз, трихомоніаз, генітальний герпес).</p> <p>Інфекції, що передаються статевим шляхом, з переважним ураженням інших органів (гепатит В,С).</p>	2	
10	<p>Тема 10. Інфекційні хвороби. Прояви, діагностика, лікування. Епідемії. Бактеріальні захворювання та їх профілактика. Хвороби, викликані вірусами та їх профілактика.</p> <p>Бактеріальні захворювання: а) Чума б) Туберкульоз в) Холера г) Правець д) Дифтерія е) Дизентерія ж) Сальмонельоз</p> <p>Хвороби, викликані вірусами: а) Натуральна віспа б) Сказ в) Грип г) Кір д) Свинка е) Поліомієліт ж) Хвороба Боткіна або вірусний гепатит.</p>	2	
	Всього	28	12

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «**Патофізіологія хвороб цивілізації**» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Поняття «хвороби цивілізації». Характеристика хвороб цивілізації та причини їх розвитку. Характеристика основних факторів ризику, особливості їх розвитку та взаємодії. Реферат: «Хвороби цивілізації», «соціально значимі хвороби» та «соціально зумовлені хвороби». Спосіб життя та чинники ризику розвитку патологічних станів глобального характеру.	10	10
2	Тема 2. Метаболічний синдром. Реферат: Патогенний вплив факторів зовнішнього середовища. Дисліпідемія як прояв метаболічного синдрому. Критерії вивчення здоров'я: демографічні, медико-статистичні, функціональні тощо. Методологія оцінки та прогнозу стану здоров'я індивіду та населення. Стан харчування сучасної людини, гіподинамія як фактори ризику виникнення ожиріння та цукрового діабету.	10	10
3	Тема 3. Хвороби цивілізації: ожиріння та харчові адикції. Реферат: Порушення жирового та вуглеводного обміну. Ожиріння. Основні принципи раціонального харчування. Роль лікарських засобів у порушенні обміну вітамінів та мікроелементів.	10	10
4	Тема 4. Хвороби залежної поведінки та види психічної залежності. Реферат: Поняття про стрес. Адаптаційний синдром: стадії розвитку та їх характеристика. Поняття про «хвороби адаптації». Порушення сенсорної функції нервової системи: причини, прояви.	10	10

5	Тема 5. Хвороби цивілізації та соціальні токсиканти. Реферат: Патогенетичні аспекти алкоголізму, наркоманії, токсикоманії. Спосіб життя та чинники ризику розвитку патологічних станів глобального характеру. Медико-екологічні наслідки шкідливих звичок людини (тютюнопаління, вживання алкоголю, наркотиків тощо).	10	10
6	Тема 6. Хвороби цивілізації та психічне здоров'я. Синдром хронічної втоми. Реферат: Патофізіологія нервової системи. Неврози, механізми виникнення. Психогенні розлади в умовах бойових дій. Вплив механічних ушкоджень під час надмірного психологічного навантаження. Вплив цивілізації на психічний стан людини. Взаємозв'язок соматичних та психоневрологічних захворювань. Проблема психоемоційного напруження, втоми, перенапруження.	10	10
7	Тема 7. Ятрогенні захворювання. Реферат: Лікарська хвороба як наслідок нераціонального застосування лікарських засобів. Побічні дії лікарських препаратів. Роль провізора у профілактиці лікарської хвороби.	10	10
8	Тема 8. Імунодепресивні стани. СНІД. Реферат: Первинні гуморальні імунодефіцити: види, загальна характеристика. СНІД: причини, патогенез.	2	10
9	Тема 9. Інфекції, що передаються статевим шляхом. Реферат: Інфекції, що передаються статевим шляхом. Види. Класифікація. Профілактика.	4	10
10	Тема 10. Інфекційні хвороби. Прояви, діагностика, лікування. Епідемії. Бактеріальні захворювання та їх профілактика. Хвороби, викликані вірусами та їх профілактика. Реферат: Бактеріальні захворювання: а) Чума б) Туберкульоз в) Холера г) Правець д) Дифтерія е) Дизентерія ж) Сальмонельоз Хвороби, викликані вірусами: а) Натуральна віспа б) Сказ в) Грип г) Кір д) Свинка е) Поліомієліт ж) Хвороба Боткіна або вірусний гепатит.	2	6
Всього		78	96

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит (залік)
--	---

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Підсумковий контроль екзамен / залік	50
Всього балів	100

Заочна форма навчання			
Поточний контроль			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	-//-	Перевірка контрольних робіт (завдань)	15
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен / залік			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Патологічна фізіологія. М. С. Рєгєда, А. І. Берєзнякова, Н. М. Кононєнко та ін. – Львів: Магнолія, 2015. – 490 с.
2. Pathological physiology : Manual for students of higher schools / S.I. Kryzhna, N.M. Kononenko, T.I., Tyupka et al.; ed. by N.M. Kononenko. – Kharkiv : NUPh : Golden Pages, 2012. - 200 p.
3. Патофізіологія : підручник : в 2 т. Т. 1. Загальна патологія / Атаман О.В. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 592 с.
4. Патофізіологія : підручник : в 2 т. Т. 2. Патофізіологія органів і систем / Атаман О.В. – Вінниця: Нова Книга, 2016. – 448 с.
5. Патофізіологія: [підручник] / Ю. В. Биць, Г. М. Бутєнко, А. І. Гоженко [та інш.]; за ред. М. Н. Зайка, Ю. В. Биця, М. В. Кришталєя.-4-є вид., переробл.і допов.- К.: Медицина, 2014.- 752 с.

Допоміжна

1. Навчальний посібник «Вибрані питання патофізіології. Книга в трьох частинах. Частина II. Типові патологічні процеси» // М.С. Рєгєда, Л.А. Любінєць, М.М.Бідюк, І.М. Лукович та ін. / Львів, «Сполом». – 2008. – 277 с. 12.
2. Патологічна фізіологія. Книга в трьох частинах. Ч.І. Нозологія. // М.С. Рєгєда, В.М.Єльський, Л.А. Любінєць, М.О.Качмарська та ін. / Львів, «Сполом». – 2009. – 290 с. 13. Підручник "Функціональна діагностика". О. Жарінов, Ю. Іванів, В. Куць. Київ, "Четверта хвиля", 2018 - 732 с.
3. Милославська Ю. О. Вплив біохімічних маркерів на перебіг гіпертонічної хвороби II стадії у поєднанні з метаболічним синдромом /Ю. О. Милославська // Український медичний часопис. – 2012. – N 5 (91). – С. 129– 133.
4. Метаболічний синдром: дагностика та профілактика в практиці сімейного лікаря / В. І. Ткаченко, Т. О. Багро, Н. В. Видиборець, О. К. Бондар // Ліки України. – 2016. – С. 42-45. 3. Аметов А. С. Сахарный диабет 2 типа. Проблемы и решения / А. С. Аметов. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2014. – 1032 с.
5. Христюк О. Л. Психологія девіантної поведінки. Навчально-методичний посібник / О. Л. Христюк. – Львів, ЛьвДУВС, 2014, 192 с.
6. Психіатрія і наркологія: підручник (ВНЗ III—IV р. а.) / Г.Т. Сонник, О.К. Напрєєнко, А.М. Скрипніков та ін.; за ред. О.К. Напрєєнка. — 3-є вид., випр. Київ. – ВСВ «Медицина». – 2017. – 424 с.
7. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підручник / І.Я. Губєнко, О.С. Карнацька, О.Т. Шевченко. — 3-є вид., Київ. – ВСВ «Медицина». – 2021. – 312 с.
8. Наугольник Л. Б. Психологія стрєсу: підручник / Л. Б. Наугольник. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. – 324 с.
9. Інфекційні хвороби : підручник : у 2-х т. / за ред.. В.П. Малого, М. А. Андрєйчина. _ Львів : Магнолія, 2018. – Т. 1. – 718 с.,; Т. 2. – 726 с.

Електронні інформаційні ресурси:

1. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs360/ru/index.html> <http://www.mma.ru/articles/138032/>
2. <http://cyberleninka.ru/article/n/spaysovaya-narkomaniya-prichiny-rasprostraneniya-imeryprotivodeystviya>
3. <http://cyberleninka.ru/article/n/narkomaniya-biohimicheskie-i-psiologicheskie-aspekty>
4. <http://www.cardiosite.info/articles/article.aspx?articleid=6247>